

Vecka 17
i Nynäshamns
kommun 2023

Nationella skräpplockardagarna som
Håll Sverige Rent arrangerar varje år

Håll Sverige Rent startade kampanjen "Håll naturen ren" på 60-talet. Då som nu är det kampen mot nedskräpningen som står i fokus. Tanken är att om vi i tidig ålder bryr oss om vår närmiljö så kommer vi i framtiden också bry oss om vår miljö i ett större perspektiv.

Skräpplockardagarna v 17

Håll Sverige Rent driver arbetet med de nationella skräpplockardagarna varje vår. Förra året deltog över 700 000 skräpplockare i hela Sverige. I Nynäshamn organiseras skräpplockardagarna under v 17. Denna vecka är ett samarbete mellan Nynäshamns Naturskola, Stadsmiljöavdelningen och VA och renhållning.

Pedagogisk aktivitet för skolor och förskolor

Tanken är att både skolor och förskolor ska delta under v 17 eftersom detta ***i första hand är en pedagogisk aktivitet, inte en städdag***. Elever och barn ska lära sig om skräp och att inte skräpa ner. Se kopplingar till Lpfö 18 och Lgr 22 längst bak.

Syfte

Kampanjen är tänkt att få följande positiva effekter:

- Ökad trivsel och ökad trygghet.
- Ökad medvetenhet hos invånarna och minskad benägenhet att kasta skräp på allmänna platser och i naturen.
- Ökat kurage hos barn och elever att våga säga till varandra vid nedskräpning.
- Återföra skräpet till återvinningssystemet genom källsortering.
- Minska risken för skador hos barn och djur (av t.ex. glasskärvor).
- Ökat ansvarstagande för den gemensamma utemiljön i kommunen.
- Ökad insikt om den pedagogiska kopplingen mellan synligt skräp och utsläpp av osynliga växthusgaser (nedskräpning av atmosfären).

Postadress Nynäshamns kommun Naturskolan 149 81 Nynäshamn	Besöksadress Sjöudden Slutet på Storeksvägen 148 30 Ösmo	Tel och E-post Robert 08 520 73708 robert.lattman-masch@nynashamn.se	Tel och E-post Ylva 08 520 73709 ylva.skilberg@nynashamn.se
Resurshemsida www.nynashamnsnaturskola.se			
Officiell hemsida https://nynashamn.se/service/forskola--skola/grundskola/naturskolan			

Gör så här

1. Utse en kontaktperson och en reservkontaktperson. De ska vara nåbara under veckorna 16, 17 och 18.
2. **Anmäl er skola eller förskola på <https://forms.office.com/e/3wJAEBaPiX> senast 17 mars** om ni vill:
 - a. att Stadsmiljöavdelningen kommer och hämtar ert plockade skräp,
 - b. ha stora plastsäckar (tre olika färger),
 - c. ha små plastsäckar (istället för de påsar som HSR förut levererat),
 - d. ha plasthandskar,
 - e. låna plockkäppar (rundstav med spik).
3. **Anmäl er skola eller förskola till Håll Sverige Rent från 1 mars** på <https://skola-kommun.hsr.se/skrapplockardagarna>. Detta rekommenderas eftersom ni då kommer med i den nationella statistiken. Observera att HSR tyvärr inte kommer skicka ut plastpåsar i år. Därför delar Stadsmiljöavdelningen också ut **små sopsäckar** utöver de stora som beskrivs nedan.
Anmäl **senast 17 mars** (anmälan hos HSR öppnar 1 mars).
4. Under **v 16** kommer Stadsmiljöavdelningen leverera plasthandskar, stora plastsäckar, små plastsäckar och plockkäppar till alla kontaktpersoner. Ange vid anmälan hur många handskar och plockkäppar som ni önskar (det finns ca 400 st käppar för utlåning).
5. **Under v 17 pågår skräpplockningen i tre dagar: måndag, tisdag och onsdag ute på allmänna platser.** Elever och barn samlar och sorterar sedan i de tre olika säckarna.
Skräpet sorteras i tre säckar:
 - brännbart i **svart** sopsäck (plast, tyg, papper, kartong, förpackningar, trä, fimpar, påsar)
 - metall och restavfall i **blå** sopsäck (plåt, buckliga aluminiumburkar, järnskrot, porslin, skor, läder)
 - glas i **genomskinlig** sopsäck (glasflaskor, glasburkar, glasskärvor)**Sopsäckarna ställs på utlovad plats för hämtning på torsdag eller fredag v 17.** För att säckarna ska kunna bäras utan att skräpet ramlar ur får de **inte vara fulla** ända upp. **Obs!** Andra sopor, som inte har med skräpplockardagarna att göra, ska **inte** ställas här.
För er som plockar skräp på **Ringvägen** i Nynäshamn: ställ säckarna vid befintliga soptunnor.
6. **Årets utmaningar.** Se följande sidor.
7. Alla lånade **plockkäppar** hämtas av Stadsmiljöavdelningen under v 18.

Välkomna att delta!

Naturskolan, Robert Lättman-Masch tel 08 520 737 08
Stadsmiljöavdelningen, Mikael Jarvin tel 08 520 739 04
VA och renhållning, Marie Sannerud tel 08 520 688 37

Dekal-utmaningen

Nynäshamnssoptunnan för åk F-9

Var med och tävla om att få sätta er dekal på "Nynäshamnssoptunnan". Det är 20 soptunnor inom kommunen som kommer att dekoreras med vinnande bidrag efter att en jury utsett vinnarna. I juryn sitter bland annat kommunens skönhetsråd.

Ramar att förhålla sig till:

- Alla klasser från förskoleklass upp till årskurs 9 får vara med.
- Ert bidrag får vara högst i storlek A3 (oavsett form)
- Det ska vara en stående A3
- Budskapet ska vara att **skräpet ska hamna i soptunnan**.
- Utslagsgivande är att budskapet är positivt, fyndigt, kreativt och välgjort.
- **Grön Flagg-råden** på varje skola utser tävlingsbidragen från sina respektive skolor.
- **Varje skola får skicka max fem bidrag.**
- Stadsmiljöavdelningen hämtar era bidrag till tävlingen samtidigt som säckarna med skräpet hämtas. Alltså ska bidragen vara klara **senast onsdag 26/4 under v 17 2023**. Säckarna och **era tävlingsbidrag hämtas antingen torsdag 27/4 eller fredag 28/4**.

Skolor som får skicka fem bidrag var är:

- Gröndalsskolan
- Viaskolan
- Svandammsskolan
- Särskolan
- Sunnerbyskolan
- Kyrkskolan
- Vanstaskolan
- Tallbackaskolan

Fimp-utmaningarna

Fimp-utmaning 1 för åk F-6

Under v 17 kan elever delta i en **fimp-utmaning**. Den klass som plockat flest fimpar kommer att **belönas och uppmärksammas medialt**. Totalt antal fimpar kommer att divideras med antalet deltagande elever i klassen för att få antalet fimpar per deltagande elev. Skicka ert resultat inklusive fotografi på mail till naturskolan@nynashamn.se **senast 2 maj 2023**.

Fimp-utmaning 2 för åk 4-9

Elever i åk 4-9 får lämna in förslag och idéer på:

- **Hur plocka upp fimpar på bästa sätt?** (här kan det tänkas komma tekniska eller organisatoriska lösningar utifrån problemet att fimparna redan ligger på marken, men vad menas med "bästa" sättet egentligen, vad kännetecknar ett "bra" sätt att plocka upp fimpar?)
- **Hur förhindra att fimpar slängs på marken?** (här kan det komma andra tekniska lösningar, men också andra lösningar som har med information att göra, politiska lösningar, nudging osv)

Skriv ner era förslag och skicka på mail till naturskolan@nynashamn.se **senast 2 maj 2023**.

Belöning för klassen som kommit med de bästa idéerna är **en extra dag på Naturskolan den 26 maj 09.00-14.00** där vi gör olika aktiviteter under temat Vatten. Lunch och fika ordnas som inför en vanlig naturskoledag.

Fimp-utmaning 3 för förskola

För barn i förskolan är inte fimpplockning en aktivitet att rekommendera. Låt barnen istället komma på något bra att säga till alla vuxna. Det ska vara **en slagkraftig mening** så att de slutar att slänga fimpar på marken. Bästa förslag på vad barnen vill säga till de vuxna kommer att **belönas genom att meningen skrivs på ett plakat och sprids i media**. Skriv ner det barnen vill säga och skicka på mail till naturskolan@nynashamn.se **senast 2 maj 2023**.

Fimpar

Det slängs runt 1 miljard fimpar på gator och torg i Sverige varje år. I den nationella skräpmätning som gjordes 2020 stod fimparna för 62% av allt skräp. Snus kommer på andra plats med 14%. Totalt står alltså nästan 80% av alla skräpföremål från cigaretter och snus.

Fimparna ligger och skräpar överallt på gator och torg, och slinker lätt ner i dagvattenbrunnar och vidare ut i havet.

Text från HSR:s hemsida <https://hsr.se/artiklar/fimpen-varsta-skrapet>

Statistik-utmaningen

Skräpmätning för åk 7-9

För artonde året i rad deltar Nynäshamns kommun i Skräpplockardagarna. I år vill Nynäshamns Naturskola samla in data för att se om det går att mäta hur skräpig det är. Vi behöver er hjälp. Ju fler mätningar som görs desto bättre resultat får vi. Vi ger förslag på upplägg, det står er fritt att använda. Metoden måste dock vara densamma så att vi kan sammanställa all data.

Önskvärt är om ni kan genomföra flera mätningar under v 17. Det behöver inte vara samma klass som genomför undersökningen. Metoden har inspirerats av Håll Sverige rens skräpmätningar, så det är på riktigt. Vi har förenklat och anpassat mätningen.

Länk till Håll Sverige rent: <https://hsr.se/skrapmatningar-i-tatorter-och-parker>

Material: Ett långt måttband (minst 10 m), 4 koner per grupp, handskar och påsar.

Metod:

- Hela klassen går till en stor yta på allmän plats utanför skolgården.
- Klassen delar upp sig i grupper (4-5 elever i varje grupp) och sprider ut sig över området.
- En elev i varje grupp tar upp en liten sten eller använder ett mynt. Eleven blundar och kastar stenen/myntet över axeln.
- Där stenen/myntet landar ställer eleverna ut en kon.
- Eleverna mäter sedan upp en kvadrat som är 10x10m. De ska utgå ifrån konen, den är det översta vänstra hörnet i kvadraten. Eleverna sätter ut koner i alla hörnen.
- Eleverna (utrustade med handskar och påsar) plockar upp allt skräp inom kvadraten.
- Eleverna samlas sedan och sorterar upp skräpet (se tabellen) Eleverna räknar antal och fyller i tabellen.

Efterarbete

- Eleverna räknar antal/m² för varje kategori.
- Alla grupper redovisar sina resultat
- Tillsammans räknar ni ut medelvärdet för alla gruppers resultat.
- Grupperna skriver in klassens medelvärden i tabellen. Är det skillnad mellan resultaten?
- Låt eleverna redovisa hur statistik kan användas för att beskriva verkligheten.

Maila resultatet av er undersökning till naturskolan@nynashamn.se

Skräpmätning

- En person i gruppen tar upp en liten sten eller använder ett mynt.
- Blunda och kasta stenen/myntet försiktigt över ena axeln.
- Ställ ut en kon där stenen/myntet landade.
- Mät upp en kvadrat med sidan 10 m. Konen som ni ställt ut står i det översta vänstra hörnet.
- Ställ ut en kon i varje hörn.
- Plocka upp allt skräp ni hittar inom kvadraten.
- Sortera skräpet och skriv in antalet i tabellen, i kolumnen Antal.

Protokoll för skräpmätning

Föremål	Antal	antal/m ²	Medelvärde antal/m ²
Pantburkar(Aluminium)			
Pantflaskor (Plast)			
Plastförpackningar			
Pappersförpackningar			
Tuggummi			
Fimpar			
Övrigt			

I klassrummet:

- Räkna ut antal/m² och skriv in i tabellen
- Redovisa ert resultat för läraren
- Tillsammans räknar ni ut klassens medelvärde
- Skriv in resultatet för klassens medelvärde i tabellen
- Är det någon skillnad mellan resultaten? Förklara varför/varför inte.

Länkar till fördjupning om nedskräpning:

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/avfallslag/nedskrapning/>

<https://www.havochvatten.se/miljopaverkan-och-atgarder/miljopaverkan/marint-skrap/mikroplaster.html>

<https://hsr.se/artiklar/skrapets-konsekvenser>

<https://www.naturvardsverket.se/om-miljoarbetet/miljoarbete-i-eu/cirkular-ekonomi>

LGR 22

Matematik

Undervisningen i ämnet matematik ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att använda matematikens uttrycksformer för att samtala om och redogöra för frågeställningar, beräkningar och slutsatser.
- Tabeller, diagram och grafer samt hur de tolkas och används för att beskriva resultat av egna och andras undersökningar, såväl med som utan digitala verktyg

Biologi

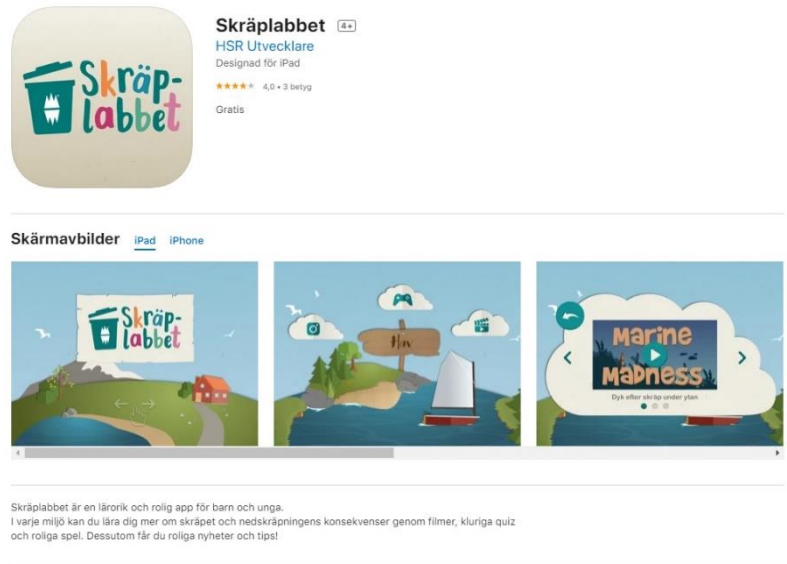
Undervisningen i ämnet biologi ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att använda biologi för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör miljö och hälsa, och
- Fältstudier och experiment med såväl analoga som digitala verktyg. Formulering av undersökningsbara frågor, planering, utförande, värdering av resultat samt dokumentation med bilder, tabeller, diagram och rapporter.

Länkar till pedagogiskt material hos Håll Sverige Rent

Skräplabbet [Skräplabbet \(skraplabbet.se\)](https://skraplabbet.se)

Skräplabbet är ett roligt kunskapslabb om nedskräpning. Här får ni lära er allt om skräpets konsekvenser för naturen och havet, men också om hur skräpet kan förvandlas till något bra. Ni får även tips på hur ni själva kan hjälpa till att minska nedskräpningen – men också möjlighet att utforska, experimentera och klura på egna lösningar.

Finns även som app till apple och android.

Håll stranden ren

För att arbeta vidare med att plocka skräp kan kanske Håll Sverige Rents *Kusträddarna* den 8:e juni 2023 vara intressant, även om det i år sammanfaller med avslutningsdagen. Det kan ju vara en aktivitet för fritids att inleda sommarlovet med. Det är ett sätt att kämpa mot nedskräpningen av våra stränder. Information om kusträddarna finns på denna länk [Kusträddarna \(hsr.se\)](https://kustraddarna.hsr.se).

Naturskolan har samlat 10 olika aktiviteter med temat *Vi håller stranden ren*. De finns på [Nynäshamns Naturskolas resurshemsida](https://nynashamns.naturskolan.se).

Lagen om nedskräpningsförseelse

Det infördes en lag 2011 en s.k. *nedskräpningsförseelse* som leder till penningböter. Syftet med lagen är att det ska kunna bli enklare att ställa den som skräpar ned till svars. Det innebär att en nedskräpare kan bli tvungen att betala 800 kr direkt på plats. Det gäller från 2022 också tuggummi och fimpar. Läs mer om lagen på denna länk [Vad säger lagen? | Håll Sverige Rent \(hsr.se\)](https://vad.sager.lagen? | Håll Sverige Rent (hsr.se)).

**800 kr
i böter**

Stöd för skräpplockardagarna som pedagogisk aktivitet i läroplanerna Lgr 22 och Lpfö 18

Lgr 22

Kapitel 1. Skolans värdegrund och uppdrag

Grundläggande värden, här ingår bl a:

”Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och **respekt för vår gemensamma miljö.**”

Under *Skolans uppdrag* framgår det att;

”I all undervisning är det angeläget att anlägga vissa övergripande perspektiv... **Genom ett miljöperspektiv får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka** och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. **Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.**”

Kapitel 2. Övergripande mål och riktlinjer

2.1 Normer och värden

Ett av målen är att varje elev;

”• **visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.**”

”Läraren ska

• klargöra och med eleverna diskutera det svenska **samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet,**”

2.2 Kunskaper

Mål (några exempel)

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

- kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden,
- har **fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling,**
- har fått kunskaper om och **förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället,**

2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

• **främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.**

Kursplan centralt innehåll (ett exempel)

Biologi

Åk 7-9: ”• **Människans påverkan på naturen lokalt och globalt samt hur man på individ- och samhällsnivå kan främja hållbar utveckling. Betydelsen av biologisk mångfald och ekosystemtjänster.**”

Lpfö 18

En positiv framtidstro ska prägla utbildningen. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att tillägna sig ett ekologiskt och varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö och till natur och samhälle. Barnen ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig. (sid 9)

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället. (sid 12)

Arbetslaget ska

- skapa förutsättningar för barnen att förstå hur deras egna handlingar kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling, (sid 15)